

ТЕКУЩИ АКТИВИ (Current Assets), ТЕКУЩИ ПАСИВИ (Current Liabilities) И ЧИСТ ОБОРОТЕН КАПИТАЛ (Net Working Capital)

Управлението на оборотния капитал (*Working Capital Management*) е частта от дисциплината корпоративни финанси (*Corporate Finance*), която е свързана с вземането на решения засягащи текущите активи и текущите пасиви на фирмата.

Доброто управление на оборотния капитал е много важно за финансовото здраве на компанията. Лошото управление на текущите активи и текущите пасиви може да доведе до натрупване на излишъци от оборотен капитал изразяващи се в несъбрани вземания, ранно плащане на доставките и прекомерна продукция.

Общоприето е терминът „*оборотен капитал*” (*Working Capital*) да се асоциира с **активите и пасивите на компанията, които се очаква да бъдат ликвидирани в рамките на 1 година.** За компаниите обаче, които имат оперативен цикъл по-дълъг от 1 година, оборотният капитал може да се асоциира с периоди по-дълги от 1 година.

Текущи активи (Current Assets):

Текущи активи са **парите или други активи, които компанията очаква да бъдат трансформирани в пари в рамките на 1 година** или в период отговарящ на продължителността на оперативния цикъл на фирмата. Текущите активи се представят в баланса на компанията по реда на тяхната ликвидност – т.е. лекотата и времето необходими за да бъдат превърнати в пари.

Сред текущите активи на компанията са: *парите (Cash), вземанията (Receivables), инвестициите в краткосрочни ценни книжа (Short-Term Investments in Marketable Securities), продукцията (Inventory), разходите за бъдещи периоди (Prepaid Expenses).*

Текущите активи са от ключово значение за краткосрочната платежоспособност и състоятелност на компанията.

Текущи пасиви (Current Liabilities):

Текущите пасиви са **задълженията на компанията, които тя следва да погаси в рамките на 1 година.** Примери за текущи пасиви са: *платими задължения (към доставчици, персонала, за данъци и осигурителни вноски) (Accounts Payable/Expenses Payable), задължения по краткосрочни заеми и търговски ценни книжи (Notes Payable), текущи падежи по дългосрочни заеми (Current Maturities on Long-Term Debt), платими лихви (Interest Payable).*

Чист оборотен капитал (Net Working Capital):

По дефиниция нетния оборотен капитал представлява **разликата между текущите активи и текущите пасиви:**

$$\text{Чист оборотен капитал (NWC)} = \text{Текущи активи (Current Assets)} - \text{Текущи пасиви (Current Liabilities)}$$

Нетният оборотен капитал е мислим и като **порцията текущи активи, която трябва да бъде финансирана със собствен капитал (Owner's Equity) или дългосрочен дълг (Long-Term Borrowing)**. При фиксиран размер на краткосрочните пасиви с увеличаване на текущите активи расте и чистия оборотен капитал. Между две компании от една и съща индустрия тази с по-високия размер на чистия оборотен капитал се счита за по-ликвидна, тъй-като разполага с повече краткосрочни активи за погасяване на краткосрочните си задължения.

Фокус върху парите в брой (Cash):

Нека направим един опит и се фокусираме само върху един от елементите на краткотрайните активи – **парите**, за да разберем неговото поведение в зависимост от финансовите и оперативни решения, които вземаме.

нека от идентичността на баланса:

$$\text{Чист оборотен капитал (NWC)} + \text{Дълготрайни активи (Fixed Assets)} = \text{Дългосрочен дълг (Long-Term Debt)} + \text{Собствен капитал (Equity)}$$

изведем:

$$\text{Чист оборотен капитал} = (\text{пари} + \text{други краткотрайни активи}) - \text{текущи пасиви}$$

откъдето:

$$\text{Пари (Cash)} = \text{Дългосрочен дълг (Long-Term Debt)} + \text{Собствен капитал (Equity)} + \text{Текущи пасиви (CL)} - \text{Краткотрайни активи различни от парите (CA other than Cash)} - \text{Дълготрайни активи (Fixed Assets)}$$

От горното уравнение лесно се вижда, че *определени действия естествено намаляват парите в брой, а други ги увеличават.*

Действия, които увеличават парите в брой:

- Вземане на дългосрочни заеми
- Увеличаване на собствения капитал
- Увеличаване на текущите пасиви (теглени на краткосрочен заем напр.)
- Намаляне на текущите активи различни от парите (продажба на продукция напр.)

- *Намаляне на дълготрайните активи (продажба на ДМА)*

Действия, които намаляват парите в брой:

- *Намаляне на дългосрочния дълг*
- *Намаляне на капитала*
- *Намаляне на текущите пасиви*
- *Увеличаване на текущите активи различни от парите (покупка на материали напр.)*
- *Увеличаване на дълготрайните активи (покупка на имущество)*

Ако сравним двата списъка ще видим, че те са точни противоположности, т.е. две страни на една и съща монета. Дейностите, които увеличават парите в брой, се наричат **източници на пари** (*Sources of Cash*). Действията, които намаляват парите в брой, се наричат **потребители на пари** (*Uses of Cash*). *Източниците на пари* винаги представляват *увеличаване на пасив или намаляне на актив*, а *потребяването на пари* винаги включва *намаляне на пасив или увеличаване на актив*.

© “ИНТЕР АКАУНТ Файненшъл Сървисиз” ЕООД
м. март 2014 г., София

www.interaccount.eu

Използвани източници: 1. *Financial Accounting, Fourth Edition, Paul Kimmel, Jerry Weygandt, Donald Kieso, 2007, Wiley*; 2. *Essentials of Corporate Finance, Sixth Edition, Stephen A. Ross, Randolph W. Westerfield, Bradford D. Jordan, 2008, McGraw Hill*

Настоящата публикация има информативна и образователна цел. Тя е създадена, за да ви запознае с основни теоретични постановки в областта на финансовия мениджмънт. Използването на настоящата публикация следва да бъде ограничено само до образователната и цел (и във връзка с разпоредбите на Чл. 24 (1), т. 3 от Закона за авторското право и сродните му права). Публикацията не представлява консултация или съвет за вземането на конкретни финансови или инвестиционни решения и не следва да бъде използвана с такава цел. Дружество с ограничена отговорност “ИНТЕР АКАУНТ Файненшъл Сървисиз” не може да бъде държано отговорно по какъвто и да е начин за резултатите от използването на настоящата публикация.